

Krajowa Rada Komendantów Straży Miejskich i Gminnych
Rzeczypospolitej Polskiej z siedzibą w Częstochowie
ul. Krakowska 80 blok 3, 42-200 Częstochowa, tel.(34) 368-31-92, fax. (34) 368-31-93;
e-mail: smiejska@czestochowa.um.gov.pl
NIP 949-213-12-14, REGON 241385795, KRS 0000329427

KRK.410.10.2018

Częstochowa, dnia 08.02.2019

Szanowni Państwo
Komendanci
Straży Miejskich i Gminnych

Koleżanki i Koledzy,

W załączeniu przekazuję Państwu do wiadomości pismo z MSWiA.

Treść pisma jest bardzo istotna i proszę o jego uważną lekturę oraz zastosowanie w Państwa jednostkach, tak by uniknąć nieprawidłowości.

Serdecznie pozdrawiam
Wasz Prefekt

Prefekt
Krajowej Rady Komendantów
Straży Miejskich i Gminnych
Rzeczypospolitej Polskiej

Artur Hołubiczko

Pan Artur Hołubiczko

Prefekt Krajowej Rady Komendantów
Straży Miejskich i Gminnych RP

Szanowny Panie Prefekcie,

w nawiązaniu do Pana korespondencji (sygn. KRK.410.10.2018) w sprawie utraty uprawnień do kontroli osobistej m.in. przez strażę gminne w zw. z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 grudnia 2017 r., sygn. akt K17/14, uprzejmie informuję, że mając na uwadze treść rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego koniecznym było dostosowanie przepisów wskazanych w wyroku ustaw, w tym ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych, w zakresie dokonywania kontroli osobistej do standardów konstytucyjnych zagwarantowanych w art. 41 ust. 1, art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 oraz art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji. **Powyższe zostało zrealizowane na mocy ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2399).**

Zgodnie ze standardami określonymi w art. 41 ust. 1 Konstytucji RP każdemu zapewnia się nietykalność osobistą i wolność osobistą, a pozbawienie lub ograniczenie wolności może nastąpić tylko na zasadach i w trybie określonych w ustawie. Ponadto na podstawie art. 47 Konstytucji każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym. Zgodnie zaś z art. 45 ust. 1 Konstytucji każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Natomiast w myśl art. 77 ust. 2 Konstytucji ustawa nie może nikomu zamykać drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw.

Trybunał w swoim orzeczeniu przyjął, że czynności faktyczne podejmowane w ramach kontroli osobistej są równoznaczne z wkroczeniem organu władzy publicznej w sferę konstytucyjnie chronionych wolności i nietykalności osobistej, a przez to stanowią ingerencję w nietykalność osobistą chronioną na podstawie art. 41 ust. 1 Konstytucji RP i w prawo do prywatności chronione na podstawie art. 47 Konstytucji RP. W związku z tym wymienione standardy konstytucyjne bezwzględnie muszą znajdować odzwierciedlenie przy dokonywaniu przeszukania oraz kontroli osobistej przez funkcjonariuszy w ramach przyznanych im ustawowych uprawnień.

Trybunał Konstytucyjny uznał, że dotychczasowe regulacje wynikające z art. 12 ust. 1 pkt 3a ustawy o strażach gminnych (u.s.g.) w zakresie uprawnienia do dokonywania kontroli osobistej – z punktu widzenia konstytucyjnej ochrony wolności i praw człowieka i obywatela były niedostateczne z uwagi na brak możliwości odtworzenia w sposób precyzyjny, o jakie czynności faktycznie chodziło.

Ponadto zakres i sposób dokonywania przez strażników gminnych kontroli osobistej nie był wyznaczony normami ustawowymi, lecz uregulowany rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2009 r. *w sprawach zakresu i sposobu wykonywania przez strażników gminnych (miejskich) niektórych czynności* (Dz. U. z 2009 r., poz. 1722). Jednocześnie Trybunał Konstytucyjny uznał, że dotychczasowe brzmienie art. 20 u.s.g., zgodnie z którym na zastosowanie i sposób przeprowadzenia czynności przysługuje zażalenie do prokuratora, nie stanowiło wystarczającej gwarancji kontroli legalności działania strażników gminnych i nie umożliwiało odpowiedniej weryfikacji przesłanek podejmowania przez nich działań. Ustanowienie zażalenia do prokuratora jako jedyne go środka zaskarżenia pozbawiało bowiem osoby poddawane kontroli osobistej dostępu do sądu.

Mając powyższe na uwadze, zmiany jakie zostały wprowadzone do ustawy o strażach gminnych na podstawie art. 5 ustawy o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw odnoszą się przede wszystkim do doprecyzowania czynności, jaką jest kontrola osobista, ustawowego określenia zasad i trybu wykonywania przez strażników gminnych tej czynności oraz ustanowienia prawa do sądu celem zbadania zasadności, legalności i prawidłowości dokonania kontroli osobistej.

Obecnie więc, zgodnie z treścią zmienionego art. 12 ust. 1 pkt 3a u.s.g., strażnicy gminni mają prawo do dokonywania kontroli osobistej, przeglądania zawartości podręcznych bagaży osoby, w przypadku istnienia uzasadnionego podejrzenia popełnienia czynu zabronionego pod groźbą kary lub w związku z wykonywaniem czynności określonych w ust. 1 pkt 3 na zasadach i w sposób określony w ustawie. Jednocześnie w pkt 3b zostało dodane strażnikom gminnym uprawnienie do dokonywania sprawdzenia prewencyjnego osób doprowadzanych, o których mowa w art. 11 ust. 1 pkt 7 u.s.g. (tj. osób nietrzeźwych), w celu ochrony przed bezprawnymi zamachami na życie lub zdrowie osób lub mienia, a także w celu ochrony przed nieuprawnionymi działaniami skutkującymi zagrożeniem życia i zdrowia.

W art. 12 ust. 1c u.s.g. określony został natomiast zakres faktycznych czynności, jakie obejmuje dokonanie kontroli osobistej. Przyjęte rozwiązania są w znacznej mierze analogiczne do rozwiązań uprzednio funkcjonujących w § 10 ust. 1 pkt 2 – 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2009 r. *w sprawie zakresu i sposobu wykonywania przez strażników gminnych (miejskich) niektórych czynności*.

W ust. 1d wskazano zaś, że czynności sprawdzenia, o których mowa w ust. 1c pkt 1-3 mogą być dokonywane wzrokowo lub manualnie, zaś w art. 12 ust. 1e u.s.g. określone zostały obowiązki i uprawnienia strażnika gminnego dokonującego kontroli osobistej. Zgodnie z brzmieniem ust. 1f odebrane przedmioty przekazuje się za potwierdzeniem odbioru właściwym podmiotom lub zwraca osobie kontrolowanej, co uprzednio regulował § 10 ust. 2 ww. rozporządzenia.

W przepisach art. 12 ust. 1g – 1i u.s.g. wprowadzone zostały regulacje szczegółowo określające zasady i tryb dokonywania kontroli osobistej, które co do zasady zostały przeniesione z ww. rozporządzenia.

W dalszej kolejności, tj. w art. 12 ust. 1j u.s.g. wprowadzony został obowiązek pouczenia osoby poddanej kontroli osobistej o jej prawach, tj. o prawie złożenia zażalenia, o którym mowa w ust. 1l oraz o prawie do żądania sporządzenia protokołu z dokonanej kontroli osobistej. Zasady dokumentowania dokonanej kontroli osobistej i jej przebiegu zostały natomiast określone w art. 12 ust. 1k u.s.g.

Zgodnie z wprowadzonymi przepisami (art. 12 ust. 1l – 1m u.s.g.) osobie kontrolowanej przysługuje zażalenie do sądu rejonowego właściwego ze względu na miejsce dokonania kontroli osobistej, w terminie 7 dni od dnia jej dokonania, w celu zbadania zasadności, legalności oraz prawidłowości jej dokonania oraz prawo żądania sporządzenia protokołu z kontroli osobistej. W przypadku stwierdzenia bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości dokonania kontroli osobistej sąd zawiadamia o tym prokuratora i komendanta straży, w której zatrudniony jest strażnik dokonujący kontroli osobistej.

Wskazane przepisy zapewniają wykonanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego w zakresie zapewnienia zaskarżalności do sądu zasadności, legalności i prawidłowości dokonania kontroli osobistej. Jednocześnie celem uproszczenia trybu wnoszenia zażalenia do sądu oraz uniknięcia nadmiernej przewlekłości rozpatrywania zażalenia, jest ono składane do sądu rejonowego właściwego miejscowo dla dokonania kontroli osobistej, bez konieczności jego uprzedniego składania do prokuratora.

Wprowadzone przepisy art. 12 ust. 1o – 1p określają z kolei czynność sprawdzenia prewencyjnego, wskazując, że w uzasadnionych przypadkach w toku tego sprawdzenia strażnik może przeprowadzić badania na zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu. Mając na uwadze, że warunki i sposób przeprowadzania badań w celu ustalenia zawartości alkoholu w organizmie, sposób ich dokumentowania oraz weryfikacji zostały już określone przepisami szczegółowymi wydanymi na podstawie art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o *wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*, ustawa o strażach gminnych odsyła w tym zakresie do stosownych regulacji.

Ponadto w art. 12 ust. 1q zostało wskazane, że w przypadku, gdy w stosunku do osób doprowadzanych zachodzi uzasadnione podejrzenie posiadania przedmiotów niebezpiecznych dla życia lub zdrowia ludzkiego, strażnik dokonuje kontroli osobistej, zgodnie z określonymi w ustawie zasadami.

Jednocześnie, w celu zapewnienia spójności przyjętych rozwiązań dla poszczególnych służb, w art. 12 ust. 1 u.s.g. zostało doprecyzowane brzmienie pkt 7, który określa prawo strażników gminnych (miejskich) do wydawania osobom poleceń określonego zachowania się.

Mając powyższe na uwadze, w związku z wprowadzeniem do tekstu ustawy regulacji określających zakres i sposób przeprowadzenia kontroli osobistej, dotychczas umiejscowionych w rozporządzeniu oraz na skutek dodania strażnikom uprawnienia do dokonywania sprawdzenia prewencyjnego, niezbędnym okazało się również dokonanie zmian w zakresie delegacji ustawowej, o której mowa w art. 12 ust. 2 u.s.g., a tym samym wydaniem nowego rozporządzenia w tej sprawie.

W rezultacie uprzejmie informuję, że obecnie w MSWiA trwają prace nad projektem nowego rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zakresu i sposobu wykonywania przez strażników gminnych (miejskich) niektórych czynności, który zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o *działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa* zostanie udostępniony do wiadomości publicznej m.in. za pośrednictwem Biuletynu Informacji Publicznej na stronie internetowej MSWiA

Z poważaniem,

Mariusz Cichomski, Dyrektor